

Eettinen pähkinä

Lääkäri ei kerro potilaalle, että ei saa määrätä lääkkeitä itsenäisesti – miten kertoa asiasta potilaalle apteekissa rakentavalla tavalla?

Kysymys: Terveyskeskuksen lääkärinä toimiva henkilö, ilmeisesti opiskelija, ei itsenäisesti pysty määräämään lääkkeitä, vaan hänen vastaanottamiensa potilaiden lääkemääräykset kirjoittaa aina toinen lääkäri. Ongelmana on, että hän ei ilmeisesti oma-aloitteisesti kerro asiasta potilaalleen, vaan sanoo reseptin olevan apteekissa 10 min kuluttua. Eihän se kuitenkaan ole, aikaa menee yleensä lähemmäs pari tuntia. Potilaat tulevat siis turhaan apteekkiin ja ihmettelevät, miksi resepti ei ole vielä tullut, vaikka niin luvattiin. Olen alkanut kertoa näille asiakkaille, että lääkäri ei ole vielä oikeutettu reseptien kirjoittamiseen itsenäisesti ja tästä syystä asian hoitaminen kestää.

Olen miettinyt, että tämän asian kuuleminen apteekissa jälkikäteen saattaa aiheuttaa potilaassa hämmennystä. Joka tapauksessa mielestäni potilaalla on oikeus tietää asiasta. Eettisessä ohjeessa nro III todetaan, että omassa tai muun terveydenhuollon toiminnassa tapahtuneet lääkityspoikkeamat käsitellään rakentavasti, samalla kuitenkin avoimesti ja asiakkaan oikeuksia kunnioittaen. Mitä mieltä neuvottelukunta on, mikä tässä olisi oikea ja eettinen toimintatapa apteekissa?

Herättikö kannanotto ajatuksia tai mielipiteitä? Lähetä postia neuvottelukunnalle.

Ammattieettiselle neuvottelukunnalle voi lähettää kannanottoopyyntöjä apteekkitoimintaan liittyvistä eettisistä kysymyksistä (info@apteekkariliitto.fi).

Neuvottelukuntaan kuuluvat TT, yliopistonlehtori **Janne Nikkinen** (puheenjohtaja), farmaseuttinen johtaja **Charlotta Sandler** (pääsihteeri), proviisori **Johanna Salimäki** (sihteeri), apteekkari **Sari Eerikäinen**, apteekkari **Leena Penttilä**, proviisori **Johanna Kaasinen** ja farmaseutti **Kirsi Kotokorpi**.

Vastaus: Lähtökohtaisesti apteekin tulee aina tukea lääkärin ja potilaan välistä hoitosuhdetta, jolla voi olla jopa kriittinen merkitys hoidon toteutumiselle oikealla tavalla. Tästä syystä apteekin tulee olla hyvin varovainen sanavalinnoissaan kommentoidessaan lääkärin virassa toimivan opiskelijan statusta potilaalle, jos sitä täytyy ollenkaan kommentoida. Viestintä on tunnetusti haastava laji ja kuulija voi ymmärtää sanoman eri tavalla kuin mitä kertoja on yrittänyt ilmaista.

Vääränlaisten tulkintojen välttämiseksi olisikin toivottavaa, että lääkäri itse kertoisi potilaalle, että reseptin kirjoittaa toinen lääkäri. Myös Valviran ylijohtaja **Markus Henriksson** totesi Helsingin Sanomien haastattelussa (11.1.2022) aluevaaliehdokkaaseen liittyvään kysymykseen, että jos henkilö esiintyy nimikkeellä terveyskeskuslääkäri, ja hän on terveyskeskuslääkärinä toimiva lääketieteen opiskelija, niin hänen tulisi ammatillisessa esittäytymisessään tuoda esille lääketieteen opiskelijan asema. Vastaavalla tavalla apteekkeissa farmasian oppilaat toimivat avoimesti oppilaan statuksella.

Kuten kysymyksessä tuotiin esille, eettisessä ohjeessa nro III peräänkuulutetaan rakentavaa ja samalla kuitenkin avointa ja asiakkaan oikeuksia kunnioittavaa suhtautumista omassa tai muun terveydenhuollon toiminnassa tapahtuneissa lääkityspoikkeamatilanteissa. Vaikka kyse ei olekaan lääkityspoikkeamasta, rakentava ja asiakkaiden etujen mukainen tapa toimia olisi keskustella asiasta viipymättä lääkärin virassa toimivan opiskelijan tai hänen ohjauksestaan vastaavan lääkärin kanssa, ellei näin ole jo tehty. Lääkäriltä voi esimerkiksi kysyä, miten hän toivoo apteekin viestivän reseptin viivästymisen syystä potilaille, jotka ihmettelevät, miksi annettu aikahaarukka ei pitänyt kääntä. On ymmärrettävää, että asiakas haluaa jonkun järkevän syyn pelkän ”ei ole tullut” -toteamuksen lisäksi, sekä realistisen arvion milloin apteekkiin kannattaa tulla uudestaan lääkettä hakemaan. Ensisijaista on keskustella rakentavassa ja ratkaisuhakuisessa hengessä terveyskeskuksen kanssa. Tämä mahdollistaa sen, että apteekki voi parhaalla tavalla tukea potilaan ja lääkärin välistä hoitosuhdetta ja lääkkehoidon onnistumista.

Olisi toivottavaa, että lääkäri itse kertoisi potilaalle.